

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ПОХЛЄБІН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF POKHLEBIN v. UKRAINE)**

(Заява № 35581/06)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

20 травня 2010 року

ОСТАТОЧНЕ

20/08/2010

Текст рішення може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Похлебін проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,
Рената Ягер (Renate Jaeger),
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Райт Маруст (Rait Maruste),
Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),
Здравка Калайджиєва (Zdravka Kalaydjieva), судді,
Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), *суддя ad hoc*,
та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,
після наради за зачиненими дверима 27 квітня 2010 року
постановляє таке рішення, ухвалене того самого дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 35581/06), яку 13 серпня 2006 року подав до Суду проти України відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянин України пан Дмитро Вікторович Похлебін (далі — заявник).

2. Заявника представляла в Суді його мати, пані Р. Льдокова. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю. Зайцев.

3. Заявник стверджував, зокрема, що умови тримання його під вартою були незадовільними і що під час тримання під вартою його не забезпечували належним лікуванням.

4. 6 квітня 2009 року Голова п'ятої секції вирішив повідомити Уряд про заяву. Суд також вирішив одночасно розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви (пункт 3 статті 29).

ФАКТИ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

5. Заявник народився у 1970 році та проживає в м. Сімферополі.

А. Провадження у кримінальній справі заявника та пов'язані з цим питання

6. 24 червня 2004 року заявника затримали за підозрою у незаконному обігу наркотичних засобів. Спочатку його помістили в камеру для затриманих Київського районного відділу МВС м. Сімферополя, а потім перевели до Сімферопольського слідчого ізолятора (далі — Сімферопольський СІЗО).

7. 24 грудня 2004 року заявника звільнили під підписку про невиїзд у зв'язку з незадовільним станом здоров'я.

8. 12 листопада 2005 року заявник разом із двома спільниками спровокував сварку, а потім і бійку з паном А. та його сином, які проходили вулицею. Під час бійки заявник відібрав у потерпілих куртку, гроші, мобільний телефон і велосипед.

9. 16 листопада 2005 року заявника було затримано у зв'язку зі скоєнням цього злочину.

10. 19 травня 2006 року Київський районний суд м. Сімферополя визнав заявника винним у вчиненні зазначених вище злочинів і призначив йому покарання у вигляді шести років позбавлення волі з конфіскацією майна. Мотивуючи своє рішення, суд спирався на показання кількох свідків, експертні висновки, документальні та речові докази. Заявник оскаржив вирок до апеляційного суду.

11. 25 липня 2006 року апеляційний суд Автономної Республіки Крим залишив скаргу заявника без задоволення, а рішення суду першої інстанції від 19 травня 2006 року — без змін. Заявник оскаржив цю ухвалу в касаційному порядку.

12. 13 лютого 2007 року Верховний Суд відхилив касаційну скаргу заявника і залишив рішення судів нижчого рівня без змін.

13. 3 жовтня 2007 року Голопристанський районний суд Херсонської області у зв'язку з незадовільним станом здоров'я заявника та його подальшим погіршенням ухвалив рішення про дострокове звільнення заявника з місця позбавлення волі. 18 грудня 2007 року це рішення набрало законної сили.

14. 21 грудня 2007 року заявника було звільнено.

15. Згодом, в рамках виконання вироку в частині конфіскації майна, на частину квартири, яка належала спільно заявникові та його матері, було накладено арешт.

16. За твердженням заявника, протягом невизначеного періоду йому не виплачували допомогу у зв'язку з інвалідністю, незважаючи на наявність у нього відповідного права.

В. Матеріально-побутові умови тримання в Сімферопольському ІТТ

1. Твердження заявника щодо фактів

17. У період з 16 листопада 2005 року до 20 липня 2006 року заявника тримали в Сімферопольському ізоляторі тимчасового тримання (далі — Сімферопольський ІТТ). Площа камери, в якій тримали заявника, становила 21 кв. м. У ній було шість ліжок, тоді як кількість осіб, які утримувалися в ній, коливалася від дванадцяти до чотирнадцяти включно із заявником. Камера не мала належного освітлення і вентиляції, оскільки в ній було тільки одне невелике вікно з металевими ґратами. Протягом зазначеного періоду заявника ніколи не виводили на прогулянки; прийняти душ не було можливості.

18. Листом від 22 грудня 2005 року у відповідь на скаргу заявника прокуратура м. Сімферополя повідомила його, що Сімферопольський ІТТ було побудовано в 1977 році і там немає дворику для щоденних прогулянок, а також немає ванної чи душової кімнати. Заявник також стверджував, що в Сімферопольському СІЗО відмовлялися приймати затриманих, хворих на туберкульоз.

2. Твердження Уряду щодо фактів

19. За інформацією Уряду, у Сімферопольському ІТТ заявника спочатку тримали разом з трьома іншими затриманими в камері площею 10 кв. м. Згодом його перевели в камеру площею 14 кв. м, у якій разом з ним трималися ще п'ять затриманих.

20. Ці камери були обладнані достатньою кількістю ліжок і санітарними вузлами. Системи вентиляції та освітлення функціонували належним чином. У Сімферопольському ІТТ була душова кабіна, і затримані мали можливість митися щотижня.

С. Питання, що стосуються надання медичної допомоги

21. За твердженням заявника, він заразився на туберкульоз у червні 2004 року, коли його тримали в камері для затриманих у Київському райвідділі міліції м. Сімферополя.

22. У листопаді 2004 року, коли заявник перебував під вартою протягом досудового слідства, медична комісія склала висновок, яким було підтверджено, що заявник хворіє на СНІД (з 1997 року), туберкульоз легенів (з 2004 року), хронічний гепатит і кандидоз. Комісія також дійшла висновку, що лікування, яким заявника забезпечували під час тримання під вартою, було неефективним. Тому запобіжний захід стосовно заявника у вигляді тримання під вартою було замінено іншим запобіжним заходом, не пов'язаним із триманням під вартою, і 24 грудня 2004 року заявника було звільнено.

23. У лютому 2005 року заявник пройшов медичне обстеження, за результатами якого, з огляду на наявні у нього хвороби, йому було встановлено другу групу інвалідності.

24. Під час тримання заявника в Сімферопольському ІТТ (з 16 листопада 2005 року до 20 липня 2006 року) медичні працівники цієї установи забезпечували заявника лікуванням у зв'язку з його хворобами.

25. Посилаючись на відомості, надані місцевим управлінням внутрішніх справ, Уряд стверджував, що в Сімферопольському ІТТ заявника завжди забезпечували препаратами для лікування туберкульозу та СНІДу. Щоразу, коли заявник звертався по допомогу, приїжджала бригада швидкої медичної допомоги і лікарі робили необхідні ін'єкції. За твердженням заявника, він не проходив медичного обстеження з метою діагностики туберкульозу; препарати для лікування СНІДу призначалися нерегулярно і без належного документування та контролю; так само не забезпечувалося лікування інших наявних у нього хвороб.

26. Починаючи з лютого 2006 року заявник скаржився на оніміння ніг.

27. 20 липня 2006 року заявника перевели із Сімферопольського ІТТ до Сімферопольського СІЗО, де він продовжив лікування.

28. 11 серпня 2006 року заявника направили до лікарні при Дар'ївській виправній колонії (ВК № 10), де він проходив лікування до 7 вересня 2006 року. Наприкінці зазначеного періоду заявник все ще хворів на туберкульоз, який на той час уразив його ліву легеню, а також на інші згадувані раніше хвороби. Крім того, йому діагностували наявність токсичної поліневропатії та інших менш серйозних захворювань. Тому медичні працівники вирішили за необхідне переглянути стратегію подальшого лікування заявника.

29. У період із 7 вересня 2006 року до 30 січня 2007 року заявника тримали в Сімферопольському СІЗО, Софіївській ВК № 45 та Дніпропетровському СІЗО, де медичні працівники продовжували забезпечувати заявника лікуванням у зв'язку з його численними хворобами.

30. 30 січня 2007 року з огляду на подальше погіршення стану здоров'я заявника було знову поміщено до лікарні при Дар'ївській ВК № 10, де він тримався до 14 березня 2007 року. Після прибуття до лікарні заявникові, окрім усіх зазначених вище хвороб, було діагностовано туберкульоз хребта, гострий гайморит і хронічний періодонтит. Наприкінці свого перебування в цій установі заявник усе ще мав ці хвороби, до того ж було встановлено, що він втрачає вагу.

31. З 14 березня до 21 грудня 2007 року заявник перебував у лікарні при Голопристанській ВК № 7, де проходив спеціальний курс лікування туберкульозу та СНІДу. За цей час туберкульоз хребта прогресував настільки, що заявник втратив здатність самотійно пересуватися.

32. За інформацією Уряду, у зазначений період заявник відмовлявся від призначеного лікування. Уряд посилався на акт, складений

медичними працівниками 23 травня 2007 року, яким було задокументовано таку відмову заявника.

33. 6 червня 2007 року медична комісія рекомендувала дострокове звільнення заявника у зв'язку з погіршенням стану його здоров'я.

34. Після того як 21 грудня 2007 року заявника звільнили, він пройшов медичне обстеження, за результатами якого, у зв'язку з наявними у нього хворобами, йому встановили першу групу інвалідності.

35. З останніх наданих заявником матеріалів вбачається, що після звільнення він відновив здатність самостійно пересуватися.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО І ПРАКТИКА

36. Відповідні положення національного законодавства та практики стисло викладено в рішеннях Суду у справах «Двойних проти України» (*Dvoynukh v. Ukraine*), заява № 72277/01, пп. 28–37, від 12 жовтня 2006 року, та «Яковенко проти України» (*Yakovenko v. Ukraine*), заява № 15825/06, пп. 48–55, від 25 жовтня 2007 року.

III. ВІДПОВІДНІ МІЖНАРОДНІ МАТЕРІАЛИ

37. Відповідні міжнародні матеріали стисло викладено в рішенні від 28 березня 2006 року у справі «Мельник проти України» (*Melnik v. Ukraine*), заява № 72286/01, пп. 47–53.

ПРАВО

I. СКАРГА ПРО ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 3 КОНВЕНЦІЇ

38. Заявник скаржився, що матеріально-побутові умови тримання в Сімферопольському ІТТ були незадовільними. Він також скаржився, що під час перебування під вартою його не забезпечували належною медичною допомогою. Заявник посилався на статтю 3 Конвенції, яка проголошує:

«Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню».

A. Матеріально-побутові умови тримання в Сімферопольському ІТТ

1. Прийнятність

39. Уряд стверджував, що заявник не вичерпав національних засобів юридичного захисту та повинен був звернутися в установленому порядку з такими скаргами до прокуратури і судів.

40. Заявник з цим не погодився.

41. Суд зауважує, що він уже відхиляв подібні заперечення урядів-відповідачів щодо невичерпання національних засобів юридичного захисту щодо скарг про умови тримання під вартою, коли виявляв, що такі скарги вказували на існування в національній пенітенціарній системі відповідної держави проблем системного характеру (див., наприклад, ухвалу від 18 вересня 2001 року у справі «Калашников проти Росії» (Kalashnikov v. Russia), заява № 47095/99, згадане вище рішення у справі «Мельник проти України» (Melnik v. Ukraine), пп. 69–71, і рішення від 10 грудня 2009 року у справі «Коктиш проти України» (Koktysh v. Ukraine), заява № 43707/07, п. 86).

42. У справі, що розглядається, Суд вважає, що питання, порушені заявником з цього приводу, теж мають системний характер. Суд також зазначає, що заявник безуспішно звертався до прокуратури зі скаргами на умови тримання його під вартою в Сімферопольському ІТТ (див. пункт 18 вище). За таких обставин Суд не може дорікати заявникові за те, що надалі той не став удаватися до національних засобів юридичного захисту, на які посилався Уряд, і відхиляє подане у зв'язку з цим заперечення Уряду.

43. Суд також вважає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

2. Суть

а. Доводи сторін

44. Посилаючись на свою версію обставин справи, заявник стверджував, що матеріально-побутові умови тримання його під вартою в Сімферопольському ІТТ становили порушення статті 3 Конвенції.

45. Уряд стверджував, що матеріально-побутові умови тримання заявника під вартою в цій установі були належними. При цьому він посилався на свою версію обставин справи.

б. Оцінка Суду

46. Суд зауважує, що згідно з його практикою, погане поводження підпадає під дію статті 3 Конвенції лише у разі, якщо досягнуто певного мінімального рівня жорстокості. Оцінка такого мінімального

рівня жорстокості є відносною; вона залежить від таких обставин справи як тривалість поводження, його фізичні та психічні наслідки, а в деяких випадках мають враховуватися також стать, вік і стан здоров'я потерпілого (див., серед інших джерел, рішення від 18 січня 1978 року у справі «Ірландія проти Сполученого Королівства» (*Ireland v. the United Kingdom*), п. 162, серія А, № 25). Крім того, вирішуючи, чи є поводження таким, що «припинює гідність», у розумінні статті 3 Конвенції, Суд братиме до уваги, чи було його метою принизити і зневажити відповідну особу і чи його наслідки вплинули несприятливо на її особистість у спосіб, несумісний із гарантіями статті 3 Конвенції. Навіть відсутність такої мети не може переконливо виключити констатацію порушення цього положення (див. рішення у справах «Пірс проти Греції» (*Peers v. Greece*), заява № 28524/95, пп. 67–68 і 74, *ECHR* 2001-III, і «Валашинас проти Литви» (*Valasinas v. Lithuania*), заява № 44558/98, п. 101, *ECHR* 2001-VIII).

47. Суд послідовно наголошував, що йдеться про страждання і приниження, рівень яких у будь-якому разі перевищує той рівень страждань і приниження, який є невід'ємним складником певної форми легітимного поводження чи покарання. Заходи, які позбавляють особу свободи, часто можуть містити такий складник. Зазначене положення покладає на державу обов'язок забезпечувати те, щоб умови тримання особи під вартою відповідали принципу поваги до людської гідності, щоб характер і спосіб застосування такого заходу не піддавали особу стресу чи випробуванням, інтенсивність яких перевищує той неминучий рівень страждань, що завжди є невід'ємним складником тримання під вартою, і щоб з урахуванням практичних вимог ув'язнення належним чином забезпечувалися охорона здоров'я такої особи та її благополуччя (див. рішення у справі «Калашников проти Росії» (*Kalashnikov v. Russia*), заява № 47095/99, п. 95, *ECHR* 2002-VI).

48. У справі, що розглядається, сторони надали різні цифри щодо особистого простору, який припадав на одного ув'язненого в камері під час тримання заявника під вартою в Сімферопольському ІТТ. Згідно з даними заявника, в цій установі на нього припадало від 1,5 кв. м до 2,6 кв. м особистого простору. За даними Уряду, на одного ув'язненого в зазначеній установі припадало від 2,3 кв. м до 2,5 кв. м особистого простору.

49. Суд не вважає за необхідне вирішувати цей спір між сторонами. Беручи до уваги свою усталену практику з цього питання та відповідні стандарти Європейського комітету із запобігання катуванню і нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню і покаранню (які наведено, наприклад, у згаданих вище рішеннях у справах «Калашников проти Росії» (*Kalashnikov v. Russia*), п. 97, та «Мельник проти України» (*Melnik v. Ukraine*), п. 47), Суд вважає,

що дані, наведені обома сторонами, у будь-якому разі свідчать про те, що заявник тримався в переповненій камері, що само по собі порушує серйозне питання за статтею 3 Конвенції.

50. Суд також зазначає, що Уряд не спростував твердження заявника про те, що в Сімферопольському ІТТ його ніколи не виводили на прогулянки та що у відповідний час у цій установі не було можливості приймати душ. Водночас, ці твердження заявника підтверджуються офіційною відповіддю прокуратури від 22 грудня 2005 року з (див. пункт 18 вище). Крім того, Уряд не підкріпив своїх доводів про належне функціонування систем вентиляції та освітлювання камер. За цих обставин Суд схильний віддати перевагу версії заявника з цього питання (див. «Ахмет Озкан та інші проти Туреччини» (Ahmet Ozkan and Others v. Turkey), заява № 21689/93, п. 426, від 6 квітня 2004 року). Зазначене також підтверджується загальними висновками Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини стосовно матеріально-побутових умов тримання під вартою в пенітенціарних установах Автономної Республіки Крим (на ці висновки Суд посилається у згаданому вище рішенні у справі «Коктиш проти України» (Koktysh v. Ukraine), пп. 41 і 42).

51. Отже, Суд вважає, що на додаток до переповненості камери, в якій тримали заявника, умови тримання погіршувались відсутністю доступу до свіжого повітря, який був життєво важливим для заявника, оскільки він мав серйозні проблеми зі здоров'ям, незадовільними санітарними умовами та відсутністю належного освітлення в камері. Суд особливо занепокоєний тим, що заявника тримали в таких умовах більше восьми місяців.

52. Наведені вище міркування Суд визнає достатніми, щоб дійти висновку про те, що матеріально-побутові умови тримання заявника в Сімферопольському ІТТ становили поводження, яке принижує гідність, на порушення статті 3 Конвенції.

В. Лікування заявника під час перебування під вартою

1. Прийнятність

53. Уряд стверджував, що заявник не надав Суду чітко сформульованих скарг про неналежне лікування у Сімферопольському та Дніпропетровському СІЗО. Тому Уряд просив, щоб Суд утримався від розгляду питання неналежності лікування в цих установах. Уряд також доводив, що з такими скаргами заявник не звертався у встановленому порядку до прокуратури та судів.

54. Заявник з цим не погодився.

55. Суд визнає, що, формулюючи свої доводи за цим пунктом, заявник, можливо, не завжди чітко вказував назви установ, у яких його тримали під вартою. Однак, з його доводів вбачається, що він скаржитися не лише у зв'язку з неналежністю лікування в установах, які він чітко вказав, а й у зв'язку із загальною неналежністю лікування, яким його забезпечували протягом усього часу тримання під вартою. Беручи до уваги доводи заявника в цілому, Суд вважає, що його скаргу слід розглядати як таку, що стосується всього періоду перебування його під вартою. Отже, Суд відхиляє відповідне заперечення Уряду.

56. Щодо аргументу про невичерпання засобів юридичного захисту Суд вважає, що ця частина заяви стосується проблеми системного характеру і що такі засоби юридичного захисту не допомогли б заявникові (див., наприклад, рішення у справі «Коваль проти України» (*Koval v. Ukraine*), заява № 65550/01, пп. 96 і 97, від 19 жовтня 2006 року). Тому Суд визнає, що заявник виконав вимогу вичерпання національних засобів юридичного захисту.

57. Беручи до уваги період, протягом якого заявник перебував під вартою, і який завершився 24 грудня 2004 року його звільненням, Суд визнає, що на момент подання заявником скарги минуло вже понад шість місяців після його звільнення. Отже, відповідна частина заяви має бути відхилена згідно з пунктами 1 і 4 статті 35 Конвенції.

58. Суд також зазначає, що скарга заявника, яка стосується періоду з 16 листопада 2005 року до 21 грудня 2007 року, не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Він також вважає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

2. Щодо суті

а. Доводи сторін

59. Заявник стверджував, що протягом зазначеного періоду його не забезпечували належним лікуванням, якого він потребував у зв'язку із серйозними захворюваннями. Зокрема, не проводилося ніякого суттєвого лікування в Сімферопольському ІТТ, Дар'ївській ВК № 10, Софіївській ВК № 45 і Голопристанській ВК № 7. З огляду на постійне та серйозне погіршення стану здоров'я, заявник стверджував, що медична допомога була явно недостатньою і що це становило погане поводження, заборонене статтею 3 Конвенції.

60. Уряд стверджував, що під час перебування під вартою заявника забезпечували належним лікуванням. Він також стверджував, що певною мірою заявник сам був винен у погіршенні свого здоров'я, оскільки на певному етапі відмовлявся проходити призначене лікування.

в. Оцінка Суду

61. Суд зазначає, що стаття 3 покладає на державу обов'язок дбати про фізичне благополуччя осіб, яких позбавлено свободи. Суд погоджується з тим, що якість медичної допомоги в закладах охорони здоров'я пенітенціарних установ, можливо, не завжди такого ж рівня, як та, що надається в найкращих установах загального медичного обслуговування. Однак, держава повинна забезпечити належну охорону здоров'я та благополуччя осіб, узятих під варту, зокрема, шляхом забезпечення їм необхідної медичної допомоги (див. рішення у справах «Кудла проти Польщі» (*Kudla v. Poland*) [ВП], заява № 30210/96, п. 94, *ECHR* 2000-XI, і «Гуртадо проти Швейцарії» (*Hurtado v. Switzerland*) від 28 січня 1994 року, серія А, № 280-А). Якщо державні органи вирішили взяти під варту і тримати під вартою серйозно хвору особу, вони повинні особливо подбати про те, щоб умови тримання її під вартою відповідали її особливим потребам, викликаним інвалідністю (див. рішення у справах «Прайс проти Сполученого Королівства» (*Price v. the United Kingdom*), заява № 33394/96, п. 30, *ECHR* 2001-VII, і «Фарбтух проти Латвії» (*Farbtuhs v. Latvia*), заява № 4672/02, п. 56, від 2 грудня 2004 року).

62. Лише той факт, що ув'язненого оглянув лікар і призначив певне лікування, не може автоматично привести до висновку, що медична допомога була адекватною (див. рішення у справі «Гумматов проти Азербайджану» (*Hummatov v. Azerbaijan*), заяви №№ 9852/03 і 13413/04, п. 116, від 29 листопада 2007 року). Державні органи повинні також забезпечити всебічний облік даних про стан здоров'я ув'язненого та про лікування, яке він отримував під час тримання його під вартою (див., наприклад, рішення у справі «Худобін проти Росії» (*Chudobin v. Russia*), заява № 59696/00, п. 83, *ECHR* 2006-XII (витяги)), оперативність і правильність постановки діагнозу та надання допомоги (див. згадані вище рішення у справах «Гумматов проти Азербайджану» (*Hummatov v. Azerbaijan*), п. 115 та «Мельник проти України» (*Melnik v. Ukraine*), пп. 104–106), а також, коли цього вимагає медичний стан, забезпечити регулярний і систематичний нагляд поряд із комплексною стратегією лікування, мета якої полягає не лише в реагуванні на симптоматичному рівні, а й у подоланні наявних в ув'язненого хвороб або недопущенні їх загострення (див. згадане вище рішення у справі «Гумматов проти Азербайджану» (*Hummatov v. Azerbaijan*), пп. 109, 114; рішення у справах «Сарбан проти Молдови» (*Sarban v. Moldova*), заява № 3456/05, п. 79, від 4 жовтня 2005 року, і «Попов проти Росії» (*Popov v. Russia*), заява № 26853/04, п. 211, від 13 липня 2006 року). Державні органи повинні також довести, що було створено необхідні умови для фактичного виконання призначеної схеми лікування (див. згадане

вище рішення у справі «Гумматов проти Азербайджану» (Hummatov v. Azerbaijan), п. 116, та рішення у справі «Голомйов проти Молдови» (Holomiov v. Moldova), заява № 30649/05, п. 117, від 7 листопада 2006 року).

63. У справі, що розглядається, враховуючи поганий стан здоров'я заявника та, зокрема, наявність у нього СНІДу, туберкульозу, хронічного гепатиту та кандидозу, Суд вважає, що заявник потребував регулярного, систематичного і комплексного забезпечення спеціальним медичним доглядом.

64. Суд визнає, що в місцях тримання під вартою та лікарнях виправних колоній заявника забезпечували певним лікуванням. Втім, Суд зауважує, що за час, який заявник провів під вартою, стан його здоров'я значно погіршився: у нього з'явилося кілька нових проблем зі здоров'ям, зокрема періодичне оніміння ніг, токсична поліневропатія, гострий гайморит, хронічний періодонтит і втрата ваги. Крім того, туберкульоз у заявника прогресував настільки, що вразив хребет, у зв'язку з чим заявник втратив на певний час здатність самостійно пересуватися.

65. Погоджуючись із тим, що заявникові можна було б дорікнути за відмову від лікування в травні 2007 року, про яку стверджував Уряд, Суд все-таки не може на підставі лише цього факту перекласти весь тягар відповідальності з Уряду на заявника. Суд зазначає, що така відмова мала місце на пізнішому етапі тримання заявника під вартою, коли йому вже було діагновано туберкульоз хребта та всі інші набуті захворювання і коли попередні тривалі курси лікування виявилися неефективними.

66. Суд також зазначає, що заявника звільнили у зв'язку з погіршенням стану здоров'я та що після звільнення йому встановили першу групу інвалідності, яка згідно з національним законодавством вказує на найвищий ступінь втрати працездатності.

67. Отже, беручи до уваги серйозність хвороб заявника, а також положення національного закону, яке вимагає забезпечувати в'язнів, хворих на туберкульоз, лікуванням у спеціалізованих закладах кримінально-виконавчої служби, Суд вважає, що заходи, вжиті національними органами, не були достатніми.

68. Виходячи з наведених вище міркувань, Суд визнає, що медична допомога, яка надавалася заявникові під час тримання його під вартою, була недостатньою, у зв'язку з чим мало місце порушення статті 3 Конвенції.

II. ІНШІ СКАРГИ ПРО ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

69. Заявник скаржився, що тримання його під вартою в Сімферопольському ІТТ становило порушення статті 5 Конвенції,

оскільки ця установа не була пристосована для тривалого тримання особи під вартою. Крім того, він скаржився, посилаючись на статтю 6 Конвенції, що розгляд його кримінальної справи був несправедливим. Він також скаржився, що його права, гарантовані Конвенцією, було порушено внаслідок звернення вироку до виконання в частині конфіскації майна. Нарешті, заявник скаржився, що протягом певного часу йому не виплачували допомогу у зв'язку з інвалідністю.

70. Розглянувши ці скарги заявника у світлі всіх наявних матеріалів та в тій мірі, в якій оскаржувані питання належать до його компетенції, Суд констатує, що вони не виявляють будь-яких ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією.

71. Отже, відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як явно необґрунтована.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

72. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

73. Заявник вимагав 33 000 євро відшкодування матеріальної шкоди і 50 000 євро відшкодування моральної шкоди.

74. Уряд стверджував, що ці вимоги необґрунтовані.

75. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між виявленим порушенням і стверджуваною матеріальною шкодою, тому відхиляє цю вимогу. Водночас, Суд не має сумніву в тому, що внаслідок встановлених порушень заявник зазнав моральної шкоди. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, як цього вимагає стаття 41 Конвенції, Суд призначає заявникові 7000 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові та інші витрати

76. Заявник також вимагав 9031,37 грн¹ або 1000 євро компенсації дорожніх, поштових та інших витрат, пов'язаних із розглядом справи в національних органах і Суді.

77. Уряд посилався на те, що ця вимога заявника не підкріплена відповідними доказами.

¹ Приблизно 743 євро на час подання вимоги.

78. Згідно з практикою Суду заявник має право на відшкодування судових та інших витрат лише в разі, якщо доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їх розмір — обґрунтованим. У справі, що розглядається, Суд, беручи до уваги наявні у нього документи та зазначені вище критерії, визнає за належне призначити заявникові 20 євро компенсації зазначених витрат.

С. Пеня

79. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* прийнятними скарги за статтею 3 Конвенції стосовно матеріально-побутових умов тримання заявника в Сімферопольському ІТТ і незабезпечення заявника належним лікуванням під час тримання його під вартою у період з 16 листопада 2005 року до 21 грудня 2007 року, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з неналежними матеріально-побутовими умовами тримання заявника в Сімферопольському ІТТ.

3. *Постановляє*, що мало місце порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з неналежним лікуванням заявника під час тримання його під вартою у період з 16 листопада 2005 року до 21 грудня 2007 року.

4. *Постановляє*, що:

а) упродовж трьох місяців від дня, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має виплатити заявникові нижченаведені суми відшкодування, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

- i) 7000 (сім тисяч) євро відшкодування моральної шкоди;
- ii) 20 (двадцять) євро компенсації судових та інших витрат;
- iii) разом з будь-яким податком, що може нараховуватись;

б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на названі суми нараховуватиметься простий відсоток у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

5. *Відхиляє* решту вимог заявника стосовно справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 20 травня 2010 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
(Claudia Westerdiek)
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
(Peer Lorenzen)
Голова